

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2025/19/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn
Архангай аймаг
2025 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn
Аудитор Н.Дашмягмар
Утас: 7033-3019
Цахим хаяг: Dashmyagmarn@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	8
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	10
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	12
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	13
5.2 Албан шаардлага	13
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	14

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
МУЕА	Монгол улсын ерөнхий аудитор
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ТБОНХБАҮХАТХ	Төрийн болон орон нутгийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.24 № 38
танай _____-ны № _____-т

БАТЦЭНГЭЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Ш.НЭРГҮЙБААТАР ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант жилд Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын түүхт 100 жилийн ой тохиосонтой холбогдуулан 168,910,0 мянган төгрөгийн 19 нэр төрлийн үндсэн хөрөнгийг хандиваар хүлээн авч бүртгэл тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Тус байгууллага нь 2024 онд орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн хүрээнд үндсэн үйл ажиллагааны зардал, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал бусад, орон нутгийн нөөц хөрөнгө, байгаль орчин нөхөн сэргээх, хамгаалах, гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа, улсын баяр наадам гэсэн 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлэх 1,012,346.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч гүйцэтгэлээр 960,817.4 мянган төгрөгийг зарцуулж 51,529.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна. Төсвийн үлдэгдэл нь үндсэн үйл ажиллагааны зардал, байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх зарим арга хэмжээ хэрэгжээгүйгээс шалтгаалсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 6 үндсэн зорилтын хүрээнд 161 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 95 арга хэмжээг 100 хувь, 36 арга хэмжээг 22.3 хувь, 30 арга хэмжээг үнэлэх боломжгүй, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг сумын Засаг даргаас 86.4 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	47,015,701.31	154,115,731.31
33	АВЛАГА		44,000,000.00
335	Бусад авлага		44,000,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага		44,000,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	47,015,701.31	53,890,381.31
351	Түүхий эд материал	79,600.00	1,259,700.00
3511	Тусгай зориулалттай материал	79,600.00	1,259,700.00
354	Хангамжийн материал	46,936,101.31	52,630,681.31
3541	Бичиг хэргийн материал	648,500.00	652,700.00
3542	Аж ахуйн материал	40,231,041.31	40,984,021.31
3544	Түлш, шатах тослох материал	1,200,000.00	690,000.00
3547	Бусад хангамжийн материал	4,856,560.00	10,303,960.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		56,225,350.00
363	Тэжээлийн нөөц		56,225,350.00
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,520,809,101.47	3,071,562,104.88
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,520,809,101.47	3,071,562,104.88
392	Биет хөрөнгө	2,479,327,801.27	3,034,505,804.71
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,866,879,296.31	2,170,655,769.31
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-191,797,746.32	-231,635,532.71
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	458,885,500.00	482,110,438.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-296,290,220.57	-328,471,572.16
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	123,089,484.98	225,273,746.91
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-69,919,023.13	-83,904,601.99
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	52,798,247.00	52,798,247.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,095,969.97	-28,663,209.97
39209	Зам, гүүрийн байгууламж		180,251,000.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,047,735,695.50	1,132,844,659.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-487,957,462.53	-536,753,139.18
393	Биет бус хөрөнгө	41,481,300.20	37,056,300.17
39301	Програм хангамж	2,750,000.00	2,750,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,749,999.80	-2,749,999.80
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	41,481,300.00	41,481,300.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл		-4,425,000.03
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,567,824,802.78	3,225,677,836.19
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		44,000,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		44,000,000.00
413	Өглөг		44,000,000.00
4136	Бусад өглөг		44,000,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг		44,000,000.00
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,567,824,802.78	3,181,677,836.19
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,567,824,802.78	3,181,677,836.19
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	414,876,137.17	414,876,137.17

51101	Өмч: - төрийн	414,876,137.17	414,876,137.17
512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,125,387,147.70	2,739,240,181.11
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	2,125,387,147.70	2,125,387,147.70
5122	Тайлант үеийн үр дүн		613,853,033.41
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	27,561,517.91	27,561,517.91
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,567,824,802.78	3,225,677,836.19

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	931,730,090.00	1,862,317,062.93
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	250,533,500.00	716,522,386.93
120	Нийтлэг татварын бус орлого	250,533,500.00	716,522,386.93
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	5,033,500.00	15,141,650.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,033,500.00	
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	245,500,000.00	591,505,736.93
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал		109,875,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	681,196,590.00	1,145,794,676.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,392,990.00	143,617,976.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		32,613,915.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		3,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,419,590.00	102,291,561.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	973,400.00	5,712,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	678,803,600.00	1,002,176,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	678,803,600.00	1,002,176,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	821,066,186.86	1,248,464,029.52
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	821,066,186.86	1,248,464,029.52
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	748,300,474.04	1,130,831,247.97
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	441,766,795.78	643,748,075.48
210101	Үндсэн цалин	300,798,291.57	436,085,824.96
210102	Нэмэгдэл	108,878,790.24	201,662,250.52
210104	Урамшуулал	19,208,568.06	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,881,145.91	6,000,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	51,342,137.68	82,251,587.79
210201	Тэтгэврийн даатгал	35,359,527.84	57,244,238.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,015,286.79	6,434,545.10
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,200,009.79	4,776,223.09
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	801,489.42	1,349,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,965,823.84	12,447,481.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	16,280,611.72	32,216,375.18
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,865,839.00	17,904,375.18

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210302	Түлш, халаалт	4,405,022.72	14,312,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	9,750.00	
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	58,410,054.00	77,089,482.00
210401	Бичиг хэрэг	2,224,750.00	3,746,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	38,363,594.00	51,274,416.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,324,000.00	6,324,000.00
210404	Ном, хэвлэл		96,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,068,430.00	8,566,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,429,280.00	7,081,866.00
2105	Нормативт зардал	600,000.00	
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,536,150.00	19,877,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		100,100.00
210604	Урсгал засвар	13,536,150.00	19,777,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,912,000.00	4,212,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,912,000.00	4,212,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,267,278.00	38,527,716.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,825,000.00	36,571,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		600,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	197,000.00	250,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	365,278.00	370,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	150,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	
210807	Газрын төлбөр	353,000.00	586,716.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	156,185,446.86	232,908,411.52
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,100,680.00	89,115,778.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	500,000.00	
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хоргодол	137,584,766.86	143,792,633.52
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	72,765,712.82	117,632,781.55
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,732,900.00	56,044,375.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,682,900.00	
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		45,822,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,050,000.00	10,222,375.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	53,032,812.82	61,588,406.55
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	53,032,812.82	56,500,906.55
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		5,087,500.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	110,663,903.14	613,853,033.41
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	10,851,323.77	
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	10,851,323.77	
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-10,851,323.77	
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	99,812,579.37	613,853,033.41

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	686,230,090.00	1,160,936,326.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	5,033,500.00	15,141,650.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	5,033,500.00	15,141,650.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	5,033,500.00	15,141,650.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,033,500.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	681,196,590.00	1,145,794,676.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,392,990.00	143,617,976.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		32,613,915.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		3,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,419,590.00	102,291,561.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	973,400.00	5,712,500.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	678,803,600.00	1,002,176,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	678,803,600.00	1,002,176,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	682,630,090.00	1,057,896,426.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	682,630,090.00	1,057,896,426.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	609,864,377.18	940,263,644.45
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	437,089,500.00	643,748,075.48
210101	Үндсэн цалин	303,655,061.73	436,085,824.96
210102	Нэмэгдэл	101,344,724.30	201,662,250.52
210104	Урамшуулал	19,208,568.06	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	12,881,145.91	6,000,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	54,357,433.46	82,251,587.79
210201	Тэтгэврийн даатгал	37,326,025.07	57,244,238.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,277,486.41	6,434,545.10
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,409,769.55	4,776,223.09
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	853,929.32	1,349,100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,490,223.11	12,447,481.10
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	23,781,761.72	31,706,375.18
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,865,839.00	17,904,375.18
210302	Түлш, халаалт	11,787,022.72	13,802,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	128,900.00	
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	53,604,180.00	48,983,693.00
210401	Бичиг хэрэг	3,231,000.00	3,022,000.00

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210402	Тээвэр, шатахуун	27,422,400.00	19,912,047.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,324,000.00	6,324,000.00
210404	Ном, хэвлэл	384,000.00	384,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	13,937,280.00	14,853,900.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,305,500.00	4,487,746.00
2105	Нормативт зардал	600,000.00	1,600,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	1,600,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,466,020.00	19,901,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		100,100.00
210604	Урсгал засвар	8,466,020.00	19,801,500.00
2107	Томиллолт, зочны зардал	2,912,000.00	4,212,000.00
210702	Дотоод албан томиллолт	2,912,000.00	4,212,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,188,167.00	40,537,277.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,745,889.00	38,580,561.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох		600,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	197,000.00	250,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	365,278.00	370,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	150,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	
210807	Газрын төлбөр	353,000.00	586,716.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	19,865,315.00	67,323,036.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	19,365,315.00	67,323,036.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	500,000.00	
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	72,765,712.82	117,632,781.55
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,732,900.00	56,044,375.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	9,682,900.00	
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		45,822,00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,050,000.00	10,222,375.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	53,032,812.82	61,588,406.55
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	53,032,812.82	56,500,906.55
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		5,087,500.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	3,600,000.00	103,039,900.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	3,600,000.00	103,039,900.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	3,600,000.00	103,039,900.00
221001	Их засвар		100,000,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	3,600,000.00	3,039,900.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-3,600,000.00	-103,039,900.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2023 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	414,876,137.17	27,561,517.91	2,025,574,568.33	2,468,012,223.41
7	Тайлант үеийн үр дүн			99,812,579.37	99,812,579.37
10	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	414,876,137.17	27,561,517.91	2,125,387,147.70	2,567,824,802.78
17	Тайлант үеийн үр дүн			613,853,033.41	613,853,033.41
19	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	414,876,137.17	27,561,517.91	2,739,240,181.11	3,181,677,836.19

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Харьцуулалт
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,012,346,700.00	960,817,443.45	51,529,256.55	94.91
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,012,346,700.00	957,777,543.45	54,569,156.55	94.61
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	956,024,700.00	901,733,168.45	54,291,531.55	94.32
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	674,552,400.00	643,748,075.48	30,804,324.52	95.43
210101	Үндсэн цалин	643,952,400.00	436,085,824.96	207,866,575.04	67.72
210102	Нэмэгдэл		201,662,250.52	-201,662,250.52	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	30,600,000.00	6,000,000.00	24,600,000.00	19.61
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	85,706,500.00	82,251,587.79	3,454,912.21	95.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	58,724,500.00	57,244,238.50	1,480,261.50	97.48
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,745,500.00	6,434,545.10	310,954.90	95.39
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,396,400.00	4,776,223.09	620,176.91	88.51
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,349,100.00	1,349,100.00		100
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,491,000.00	12,447,481.10	1,043,518.90	92.27
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	34,120,000.00	31,706,375.18	2,413,624.82	92.93
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,120,000.00	17,904,375.18	215,624.82	98.81
210302	Түлш, халаалт	16,000,000.00	13,802,000.00	2,198,000.00	86.26
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	53,559,000.00	48,788,693.00	4,770,307.00	91.09
210401	Бичиг хэрэг	2,827,000.00	2,827,000.00		100
210402	Тээвэр, шатахуун	20,000,000.00	19,912,047.00	87,953.00	99.56
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,324,000.00	6,324,000.00		100
210404	Ном, хэвлэл	384,000.00	384,000.00		100

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	19,476,000.00	14,853,900.00	4,622,100.00	76.27
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,548,000.00	4,487,746.00	60,254.00	98.68
2105	Нормативт зардал	1,600,000.00	1,600,000.00		100
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,600,000.00	1,600,000.00		100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	22,500,000.00	19,901,600.00	2,598,400.00	88.45
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,500,000.00	100,100.00	2,399,900.00	4
210604	Урсгал засвар	20,000,000.00	19,801,500.00	198,500.00	99.01
2107	Томилолт, зочны зардал	4,212,000.00	4,212,000.00		100
210702	Дотоод албан томилолт	4,212,000.00	4,212,000.00		100
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	47,774,800.00	38,245,716.00	9,529,084.00	80.05
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	45,654,800.00	36,289,000.00	9,365,800.00	79.49
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	600,000.00	600,000.00		100
210803	Даатгалын үйлчилгээ	250,000.00	250,000.00		100
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	370,000.00	370,000.00		100
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150,000.00	150,000.00		100
210807	Газрын төлбөр	750,000.00	586,716.00	163,284.00	78.23
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,000,000.00	31,279,121.00	720,879.00	97.75
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	32,000,000.00	31,279,121.00	720,879.00	97.75
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	56,322,000.00	56,044,375.00	277,625.00	99.51
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	56,322,000.00	56,044,375.00	277,625.00	99.51
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	45,822,000.00	45,822,000.00		100
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	10,500,000.00	10,222,375.00	277,625.00	97.36
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох				
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг				
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		3,039,900.00	-3,039,900.00	
	Дотоод эх үүсвэрээр ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		3,039,900.00	-3,039,900.00	
1	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,012,346,700.00	960,817,443.45	51,529,256.55	94.91
131	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,002,176,700.00	945,675,793.45	56,500,906.55	94.36
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,002,176,700.00	945,675,793.45	56,500,906.55	94.36
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС				
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	10,170,000.00	15,141,650.00	-4,971,650.00	148.89
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО		1		100
3	Төсвийн байгууллага		1		100

Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын ЗДТГ-ын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

5	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	26	26	100
6	Удирдах ажилтан	3	3	100
7	Гүйцэтгэх ажилтан	12	12	100
8	Үйлчлэх ажилтан	7	7	100
9	Гэрээт	4	4	100

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Тайлант оны гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	143,617,976.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	43,617,976.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	38,530,476.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	195,000.00
210401	Бичиг хэрэг	195,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,291,561.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,291,561.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,043,915.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,043,915.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5,087,500.00
	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	5,087,500.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,087,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	100,000,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	100,000,000.00
221001	Их засвар	100,000,000.00
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	143,617,976.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	143,617,976.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	32,613,915.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	102,291,561.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,712,500.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 44,000.0 мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илэрч, санхүүгийн тайланд залруулга хийлгэлээ.

Залруулсан алдаа:

Аймгийн ОНХС-аас Батцэнгэл наадмын талбайн засварт 144,000.0 мянган төгрөгөөр засвар хийх байсан боловч нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 100,000.0 мянган төгрөг орж үлдэгдэл санхүүжилтийг 2025 оны төсөвт тусган өгөхөөр болсныг аудитын явцад залруулж, санхүүгийн байдлын тайланд авлага, өглөгөөр тусгууллаа.

Энэ нь НББ-ын тухай хуулийн 5.1.4, 14.4.2, 15.1, 15.2 дахь заалтууд, санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийн хангахгүй байна.

Аудитаар залруулаагүй 372,362.5 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрч 372,362.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитаар илэрсэн асуудал нь элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой зөрчил тул шинж чанарын хувьд материаллаг бус гэж үнэлэн **Өөрчлөлтгүй дүгнэлт** өглөө.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1. Элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн 160 нэр төрлийн 372,362.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн талаар хуулийн дагуу холбогдох арга хэмжээг авч ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлд заасан "Эзэмшилдээ байгаа илүүдэл буюу ашиглах хугацаа дууссан, шаардлага хангахгүй болсон эд хөрөнгийг худалдах, шилжүүлэх, устгах", ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 7 дугаар зүйлийн 7.1-д "... эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах албан шаардлага хүргүүлээ.

5.2.2 2024 оны сумын ЗДТГ-ын үйл ажиллагаа болон санхүү, төсвийн гүйцэтгэлд дотоод хяналт шалгалт хийгээгүй байгаа нь байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.4, МУЗГ-ын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам"-ын 4.1.5 дахь заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Запруулсан		Запруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Авлага өглөгийг бүрэн тусгах ажиллаагүй	1	44000.0	1	44000.0			1	44000.0				
Нийт дүн	1	44000.0	1	44000.0			1	44000.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Элэгдлээ нөхсөн хөрөнгийг дахин үнэлэх	1				1	372,362.5						
Дотоод хяналт хэрэгжүүлэх	1				1							
Дүн	2				2	372,362.5						